ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔާ

ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީގެ 52 ވަނަ ބައްދަލުވުން

19 އޮކްޓޫބަރު 2021

ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އައު އިމާރާތް (ކޮމިޓީރޫމާ ކޮޓަރި 11)

ފެށުނު ގަޑި: 12:40

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު؛ މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ}

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ. ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 52 ވަނަ ބައްދަލުވުން ފެށީ. މި ވަގުތު ކޮމިޓީގައި ވަޑައިގެން އެބަ ތިއްބެވި، ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ހުސައިން، ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިހާދު، ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤު، ގަލޮޅު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖު، ހިތަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޒާ އަދި އަޅުގަނޑު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ. މި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ބިލުގެ މަސައްކަތް މައިގަނޑު ބޮޑު މަސައްކަތްތަކަކަށް މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ އެޖެންޑާގައި މި އޮތީ. އޭގެ ކުރީގައި އެޖެންޑާއަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެނައި އެބަ ކޮމިޓީން ބޭނުން މަސައްކަތްކުރަނީ. އެއީ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުން ފާސްކޮށްފައިވާ މަސައްކަތެއް އިއްޔެ ނޫން ކިޔާ ދުވަހު. އިއްޔެ ދެއްތޯ؟ އިއްޔެ ބަހުސްކުރުމުން ޖަލްސާގައި ފާސްވާއިރު ނޫނީ ޤާނޫނުތަކާއި ބަންދުގައި މުޅި މަސައްކަތް ނިމިގެން ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ މިންގަނޑުތަކާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތަކަށް ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކާ މި ކޮމިޓީން ޤާނޫނުތަކަށް ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް ކުރަމުން ގެންދާ ބަލައި. އޭގައި ޤަރާރުކޮށްފައި މިވަނީ، ފާސްވާ ނުހަމަޖެހޭ ނުވަތަ މުއްދަތު ނަންބަރުގެ ޤަރާރުގައި ރައްޔިތުން ފާސްކުރުމަށް 370 ވަނަ މާއްދާގެ މަސައްކަތް އެއީ ކޮން މަސައްކަތްތަކެއްގައި ހައްލުކުރުމުން ބާއްވާފައި އަދި އެ މާއްދާގެ ތަރުޖަމާ ޝަރީޢަތާ ގުޅޭ މަޖިލީހުގެ ރޫޙައި އެ މާއްދާގެ މަސައްކަތް ނިމެންދެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަމާ ބެހޭ ކޮމިޓީން އެ ކަންކަން ޤާނޫނީ ކުރިމަތިލާން ގެންދިޔުމަށް އެދި ހުށަހެޅުއްވި ގޮތުން އެ މަޖިލީހަށް މި ކޮމިޓީން ޤާނޫނީ ގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީ އެބަ ޖެހޭ ބެލުން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން އަބަދު ވެސް ބޭނުން މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ މަސައްކަތް. ވަރަށް ގިނަ އަހަރުތަކެއްގެ ބައްޔަކަށް ވަރަށް ދިގު މުއްދަތަކަށް އެބަ ތިބީ ފާސްކޮށްގެން ރައްޔިތުންގެ. މިގޮތުން ކުރިމަގައި ވެސް މި ކޮމިޓީން ވެސް ބަލާފައިވާ ކަމެއް. އަދި މިކަމަށް ބަދަލު ގެނުމަށް ބަލައި ގިނަ ގޮތްގޮތުން ވަކިކުރުމަށް ވެސް މިކަމަށް ދިމާވެފައިވާ ގޮތުން މަސައްކަތްކުރަމުން. އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވެސް މިކަމަށް ސަރުކާރުން ބަލާފައިވާ ކަމާއި މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި ކަމަށް މިގޮތުގައި މަސައްކަތް ގިނަ ހުރިވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ވެސް 370 މިހުން އެކަހަލަ ރައްޔިތުންގައި އެބަ ބިލު ކަމުގައި މި ކުރުމުގައި އެބަ ކޮމިޓީ ފާހަގަކުރި. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް މިކަމާ ގުޅުގައި ދަށުން ކުރަމުން ކަރަކާ ބަޔަކު ވެސް މަސައްކަތް ނިމިފައި ކޮމިޓީގައި މިކަމާއި ގުޅިގެން ކުރިއަށްދާނެ ގޮތެއް ނިންމާފައިވާ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހަށް ފޮނުވައި ބިލުގައި މަސައްކަތް ފެށުމަށް. އޭގެ ކުރިޔަށް ދަންނަވައިލާނަން. މި މަޖިލީހަށް ހަމަ މި މަޖިލީހުގެ ސަބްޖެކްޓުގައި އެބަ އޮތް ހުށަހެޅުން ރައީސް ކޮމިޓީން އަމިއްލައަށް ވެސް އެބަ އެ ބިލުތައް މަޖިލީހަށް، (ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު) އާދެ! ދެންމެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާން ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުން ރައީސް ކޮމިޓީން

ވެސް މި މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ބައެއް އެބަ ބަލަމުންދާކަން. ދެން އެއީ ޖަލުގައި ހައްޔަރުކުރެވިފައި ތިބޭ މީހުންގެ ބޭސްފަރުވާގެ ކަންތައްތައް އެ ވަކި ބައެއްގެ ގޮތުގައި އެ ބޭފުޅުން އެ ކޮމިޓީން އެބަ ބައްލަވާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ބަންދު މުއްދަތާ ގުޅިގެން މި ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތެއް ސާފުކޮށްދިނުން އަޅުގަނޑު ކުޑަކަ ވަގުތުކޮޅެއްގެ ބަހުސަކަށް ވަގުތުކޮޅުދިނުން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ކަނޑާލެވިފައި) އާދެ! ދެންމެ އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދެއްކުމަށްފަހުގައި މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން މި ފާހަގަކުރެއްވި ކަމާ ބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން ލިޔުން ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ލިޔުން. އެއީ ކިހާ އަދަދެއްގެ މީހުން އެ ކޮމިޓީގައި އަދި ހުށަހެޅިއްޖެ މުޅި މައްސަލަ ނިމެންދެން ތަފާތު ނިމެންދެން ބަންދުގައި ހައްޔަރުކުރެވިފައި ތިބޭ، ކިހާ އަދަދެއްގެ މީހުންތޯ އަދި ކިހާ، ކޮން ބާވަތްތަކުގެ މައްސަލަތަކެއްތޯ، ހިފަހައްޓަން އަޅުގަނޑުމެން ކޯޓުގެ ބައްލަވާފައިވާ. އޭގެ ތެރޭގައި 30 ދުވަހުން 30 ދުވަހުން ގާނޫނު ތަޖުދީދުކުރާ މި ބަންދު މުއްދަތު ދިގުކުރުމަށް ގޮތްތަކުން ގޮތް އެނގޭކަން ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ލިޔުން. އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި، ޖުޑިޝަލްސަރވިސްގައި އެކަން ދެއްކީ. އާދެ! އެހެންވީމާ، މި ބާވަތުގެ ކަންތައްތައް ސާފުކުރުމަށް ޓަކައި ކަމާ ބެހޭ މުއައްސަސާތަކަށް ލިޔުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަސްވެވުނީ. މަރުޙަބާ އިޖުރާއަތުގެ ބިލުގެ މަސައްކަތް. 415- އަރިމަތީ ސުރުހީ. އެހެން ކޮމިޓީން ނުވަތަ އެހެން ތަނަކަށް... (ވަގުތުކޮޅަކަށް ކަނޑާލެވިފައި) 414- ޙައްޤުވާ ކަމަށް ބެލުން. ދައުވާ ފުށުއަރައި، މި ގާނޫނާ ނުވަތަ އެހެން ގާނޫނަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޙައްލުކުރާ ޖިނާއީ ޙައްލެއް ކަމަށް ބަލާނީ ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނީގޮތެއްގައި އެ ޙިފާޒަތްކުރުމުންނެވެ. 415- އެހެން ކޮމިޓީން ނުވަތަ އެހެން ޙައްލުކުރުން. އެއީ އަރިމަތީ ސުރުހީ. ދައުވާ ފުރު ނޫން ދިވެހިރާއްޖެއިން ޙައްލުކުރުމުގައި މި ގާނޫނުގައި ވަކި ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ވިޔަފާރިވެސް، ނުވަތަ ވަކި ތަފާތު ޕްރޮސީޖަރު ހާޒިރުކުރުމުގައި ނަގަދުވެސް، އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކާ ހުރިކަމަށް ކޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އެހެން ގޮތަކަށް ބަދަލުކުރުމަށް ދައުލަތުން އެދެވިދާނެއެވެ. (ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އަމުރެއް ނެރުމުގައި، ދައުލަތާ ފެނޭ ނޫން ތިރިކުން މި ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތް ނޫން ތިރިކުން ނުވަތަ އެހެން ބަދަލުކުރުން ނުވަތަ އެ ތިރިކުން ޖިނާއީ ދައުލަތުގެ ފާރަވެރިކަން ޙައްލުކުރުމަށް އިންތިޒާމުކުރުން ކޮށް އެ ތިރިކުން ޙައްލުކުރުން ކަންކަން ޙައްލުކުރުން ކަމަށް ބަލާނެއެވެ. (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމުރެއް ނެރުއްވުމަށް އަދި އެ ހުށަހެޅުމާއި، އެ ހުށަހެޅުމުގައި އެދޭ ކަންކަން ސާބިތުކޮށްދޭ ހެކި ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެހެން ފަރާތްތަކަށް ނޯޓިސް ދިނުމަކާ ނުލައި ހިފެހެއްޓިދާނެއެވެ. (ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން، ނެރޭ އަމުރުގައި، ތިރިކުން.. ނޯޓިސް ދިނުމަކާ ނުލައި ހިފެހެއްޓިދާނެއެވެ. (ޅ) މި މާއްދާގެ ދަށުން، ނެރޭ އަމުރުގައި، ތިރިކުން

[illegible] ގޯތި، ތަނެއް [illegible] އޮންނަންވާނެއެވެ. ގޯތި، ތަނެއް [illegible] އޮންނަންވާނެއެވެ. ގޯތި، ތަނެއް [illegible] އޮންނަންވާނެއެވެ. އަދި [illegible] 416 (ހ)- މަދަނީ [illegible] އޮންނަންވާނެއެވެ. [illegible] އޮންނަންވާނެއެވެ. [illegible] (ށ) [illegible] 417- [illegible] 418. [illegible] 48 [illegible] (ހ) [illegible] 1- [illegible]

ބާރުތަކާއި ހުރިން ލިޔުމަކާއެކު ހުށަހެޅި ލިޔުންތަކެއް ނުވަތަ ދަޢުވާ ފޮނުވާއެކު ގަސްދުކޮށްފައިވާ ހެދުމަ ލިޔުންތަކެއް. 2- ދަޢުވާ ކުރު ހަވާލުދިނަން އަންގާ ލިޔުމާއި އެ ލިޔުމާއެކު ހުށަހަޅަން ލިޔުންތަކެއް ނުވަތަ އެ ލިޔުމާއެކު ހުށަހަޅަން ގަސްދުކޮށްފައިވާ ހެދުމަ ލިޔުންތަކެއް. ކޮބާ ދެއްތޯ؟ 3- މި މާއްދާގެ 5 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބާރުނުކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅިގެން ނަގާ އަމުރު ނުވަތަ ހުށަހެޅުމެއްގެ ނަމޫނާ ބައްދަލުކުރެވޭ ލިޔުން ފިޔަވައި އެ ނޫން ލިޔުމެއް ބައްދަލުކުރި ކަމުގެ ލިޔުން. ބަލަހައްޓާ ދެއްތޯ؟ 4- ބައްދަލުކުރުވުމުގެ ކަމުގެ ނަމޫނާ. 5- ކޮބަތް އަންގަންޖެހޭ ކަންކަން އެންގުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަށްކަމުގެ ނަމޫނާ. އޭގެ ތެރޭގައި މައްސަލައެއްގައި ހުކުމަކު ތަކުރާރުވާ ގޮތަށް ވަކިވަކި ހުކުމަކު ތަކުރާރުނުވާ ގޮތަށް ހުކުމްތަކާ އެންގުމުގެ ގޮތުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގެ ނަމޫނާ ނުވަތަ މައްސަލައެއްގައި ހިމެނޭ ހުކުމެއް ނުވަތަ ހުކުމަކާ ބެހޭ ފަރާތެއް ގާނޫނީ ގޮތުން ތިބުމާއި ގާނޫނީ ފަރާތްތަކާ މައްޗަށް ގާނޫނީ ގޮތުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގެ ނަމޫނާއެއް ނެރުމަށްއެވ. އަސްލު އަދިރު، އަސްލު ނަންބަރު 6. މި މާއްދާގައި 5 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބާރުނުކޮށްފައިވާ ފަދަ ހުށަހެޅުމުގެ ފިޔަވައި އެހެން ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅިގެން ލިޔުމުން ހުށަހަޅާފައިވާ އެއް. 7- އާންމުކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮންފައިވާ ބޭނުމަށް ނުވަތަ އަމުރެއް. 8- ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިކޯޑު. 9- ހަރަދުގެ ބާރުން. 10- އެއް އާދައިގެ ލިޔުމުގެ ވިސްލު. 11- ކޮބަތް ފައިސާ ދެއްކި ކަމުގެ ނަމޫނާ. 12- ދައުވާ އަނބުރާ ގެނައުމުގެ ނަމޫނާ. 13- ބަދަލުވި ކަމުގެ ނަމޫނާ، ނުވަތަ 14- އިސްތިއުނާފުކުރާ ނުވަތަ އިސްތިއުނާފު ބައްދަލު ފާހަގަ އިސްތިއުނާފު ނަމޫނާ. (ވަގުތީގޮތުގައި ހާލަތު) (ށ) ކޮމިޓީ ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގެ ހަސްބަސްވާ ހުށަހަޅާފައިވާ މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބާރުނުކޮށްފައިވާ ލިޔުންތަކުގެ އިތުރުން އެހެން ލިޔުމެއް ނުވަތަ ކޮބައި ހަސްބަސްވާ ނުވަތަ ހުށަހަޅާ ފަރާތަށް ދޭތެރޭ ކުރިމަތިވާ މުއާމަލާތްތަކުގެ ކޯޓު މައްސަލައިގެ ހަސްބަސްކަން ކޮޅު ގަވާއިދުގައިވާ ރަޖިސްޓްރީކުރެވޭނީއެވ. ބަލަހައްޓާ ދެއްތޯ؟ 419. ކޮޅު ގަވާއިދުގައިވާ ހަސްބަސްވާ ނޫން ފަރާތަކުން ލިޔުންތަކެއް ރަޖިސްޓްރީކުރުން. (ށ) އަނގަޅު އުސޫލުތައް ގޮތުން މައްސަލައިގެ ހަސްބަސްކަމުގެ ނުވާ ފަރާތަކުން ކޮޅު ގަވާއިދުގައިވާ އަންނަނިވި ލިޔުންތަކުގެ ކޮޕީ ހުށަހަޅަން އެދި ހުށަހެޅުމަށްއެވ. 1- ދަޢުވާ ކުރު ނުވަތަ ދަޢުވާގެ ދިފާޢު ނުވަތަ ބައްދަލު ދަޢުވާ ހިމެނު ދަޢުވާއާ އެއްކޮން ހުށަހެޅުން ނުވަތަ އުތުރުގައިވާ ލިޔުންތަކާއި އަދި އެ ބާރުތަކާއެކު ބައްދަލުކުރުން އެ ބާރުނުވާ ފަރާތުން ގަސްދުކުރި ލިޔުންތަކުގެ އޭގެ ތެރޭގައި ނިމުނުއެވ. އެހެން ބަޔާން ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއަހުމުގައި ކޮށްފައިވާ ބުނެފައިވާ ކޮޕީން ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގެ ހަސްބަސްކަން ތަކުރާރުވާ މިނޫން ވެސް އެހެން ލިޔުމެއް ނުވަތަ ކޯޓައި ހަސްބަސްވާ ނުވަތަ ފަރާތަކާ ދޭތެރޭ ކުރިމަތިވާ މުއާމަލާތްތަކުގެ ކޯޓު މައްސަލައިގެ ހަސްބަސްވާ ފަރާތްތަކާ ކޮޕީން، ކޮޅު ގަވާއިދުގައިވާ ކޮށްދެވޭ އެދި ހުށަހެޅުމަށްއެވ. (ނ) މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ ކުރު ނުވަތަ ދަޢުވާގެ ދިފާޢު ނުވަތަ ބައްދަލު

ދައުވާ ނުވަތަ އިތުރު ދައުވާއެއް ހުކުމެއް ނުވަތަ އަމުރެއް، އަމުރުގެ ކޯޓު މައްސަލައިގެ ޒަބްވަކާނުނާ ތަންފީޛުކުރާ ހާޒިރީ އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައެވެ. 1- ދައުވާ ލިބި އެންމެ ފަރާތްތަކުން އެ ފަރާތުން ދައުވާ ކޯޓު ހަވާލުވިކަން އަންގާ ލިޔުން ނުވަތަ ދައުވާގެ ދިފާޢު ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ. 2- ދައުވާ ލިބޭ އެއް ފަރާތަށްވުރެ ގިނަ ފަރާތަކަށް ކަމަށްވާނަމަ. އާދެ، އިތުރު ގޮތަކަށް ބަލަން. އެ އެންގުރަނި ޖަވާބުދާރީވާން ދައުވާ ގުޅޭ ރަނގަޅުވާން އަސްލު ލިޔުން ނުވަތަ ދައުވާގެ ދިފާޢު ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ ނުވަތަ މަދުވެގެން ދައުވާ ލިބި އެއް ފަރާތުން ދައުވާ ކޯޓު ހަވާލުވިކަން އަންގާ ލިޔުން ނުވަތަ ދައުވާގެ ދިފާޢު ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ އަދި ކޯޓުން އެ ކަމަށް ހުށަހެޅިފައިވާނަމަ. 3- މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމެއް ތާވަލުކުރެވިފައިވާނަމަ، ނުވަތަ 4- މައްސަލައިގެ ބުނެވުނު ޝަރީޢަތްކުރެވިފައިވާނަމަ. (ހ) މައްސަލައިގައި ޒަބްވަކު ނުވަތަ ދައުވާ ޖާރީ ނުވަތަ ދައުވާގެ ދިފާޢު ނުވަތަ ބަދަލު ދައުވާ ނުވަތަ އިތުރު ދައުވާއަކައި ހަވާލުދީފައިވާ މިހާރު އެބަޖެހޭ އެ މައްސަލައިގެ ޒަބްވަކާނުނާ މިހާރު މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން ތިޔަށްވަނީ ޖަވާބުދީފައި ނުވާނަމަ ކަމަށް ވަނީ ނުވަތަ ވަކި ގޮތަކަށް ނުވަތަ ބަދަލު ދައުވާގެ ޖާރީ ކޯޓު ނުވަތަ ދައުވާގެ ދިފާޢު ނުވަތަ ބަދަލު ދައުވާ ނުވަތަ އިތުރު ދައުވާއެއް ކޯޓު، ގެ ކޯޓު ލިބިދޭ ހަމައެކަނި ޖަދުވަލު ދައުވާ ނުވަތަ ކޯޓުން ގުޅުނު ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ކޮށްފައިވާނަމަ އެ ކޯޓުގެ ބާރުގެ ނުވަތަ ދަޢުވާ ޝަރީޢަތް ދެކެން ހުކުމެއް ދޭން އެ ފަރާތުގެ ބަދަލުގައި މަސްއޫލިއްޔަތު ނުވަތަ ދަތުރު ކަނޑައެޅުމާއެކު ފަރާތަކަށް ކޯޓުން ބެލިދާނެއެވެ. އާދެ! ދެންނެވި ކުރިއަށްވުރެ ކިތަންމެ ބޭނުންވޭ... އިތުރަށް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ފަރާތަކުން ކޯޓަށް ގެންނަން. އެ ކޯޓު (ބ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން އަމުރެއް ނެރުއްވިދާނެއެވެ. ބަދަލު ދައުވާ ކޯޓު ގެ ބަދަލުގައި ކޯޓުން ދިފާޢު ވަކިކުރުން. (ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ކޯޓުން އަމުރު ނެރުއްވުމުގައި ދައުވާ ނުވަތަ ދައުވާގެ ދިފާޢު ނުވަތަ ބަދަލު ދައުވާ ނުވަތަ **ދައުވާ ނުވަތަ އިތުރު** ދައުވާއާއި ގުޅޭ ނުވަތަ އެ ފަރާތަކުގެ އުސޫލުތަކަށް ދަންނަވަން ގުޅޭގޮތުން އޭގެ އަމުރަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ނޫން ބަދަލު ކޯޓުން، މަސްއޫލިއްޔަތު ކަނޑައަޅާ ނުވަތަ ދައުވާ ކޯޓު ނުވަތަ ދައުވާގެ ދިފާޢު ނުވަތަ ބަދަލު ދައުވާ... އަންނަނިވި އިން ދަ މިން ތަކުރާރު އިއްޔަކީ ބުނެފައި ސަލާމް ބުނާ ކަމަށް ކޮމިޓީއަށް އަންގާފައިވާ ޕާޓީ ކުރިއެރުވުމަށް. ބަދަލުކޮށް އެދުމުގެ އަރިހުން ޖަދުވަލުގެ ހަމަ ގާނޫނީ މަސައްކަތާއި މި އިޞްލާހު. (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ކޯޓުން އަމުރުދޭ ކަމަށް ވާނަމަ، ދައުވާ ކޯޓު ނުވަތަ ދައުވާގެ ދިފާޢު ނުވަތަ ބަދަލު ދައުވާ ނުވަތަ އިތުރު ދައުވާއާއި ގުޅޭ ނުވަތަ އެ ފަރާތަކުގެ އުސޫލުތަކަށް ދަންނަވަން ގުޅޭގޮތުން އޭގެ އަމުރަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ނޫން ކޯޓުން، ބަދަލު ކޯޓުން ނުވަތަ ދައުވާ ކޯޓު ނުވަތަ ދައުވާގެ ދިފާޢު ނުވަތަ ބަދަލު ދައުވާ ނުވަތަ އިތުރު ދައުވާގައި ޓާރަށްކަނޑައެޅި އަމުރާ ޢަމަލު ކޮށްފައިނުވާނަމަ، ކުރުގުރުން ޖަވާބުދާރީވާން. އެކަމަށް އެ މާއްދާގެ ބެހި ޖަދުވަލު ސަލާމް މި ބާބުގެ. 420. ކޯޓު ޝަރީޢަތުގެ ސަލާމް ދިނުމަކީ ޖުޑީޝަލް ބާރުގެ. މި ގާނޫނުގެ 418 އަދި 419 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދިނުމުގެ ހުކުމް އެދި ކަންތައް މިހާރު، އެކަމަށް

ކަނޑައެޅިފައިވާ ފީއެއް ކޯޓަށް ދައްކަންވާނެއެވެ. އަދި ކޯޓުގެ ހުއްދަ ބޭނުންވާނަމަ، އެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހެޅުމުގެ ނޯޓިސް ދޭންވާނެއެވެ. ހުއްދަ ބޭނުންނުވާނަމަ، [illegible] [illegible] އެދެންވާނެއެވެ. (ނ) މި ގާނޫނުގެ 419 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅިގެން މި ގާނޫނުގެ 419 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ނޯޓިސް ދިނުމަށްފަހު ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ފުރަތަމަ މި ގާނޫނުގެ 418 ނުވަތަ 419 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނޯޓިހަކާ ނުލައި ދިނުމުގެ ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ކޯޓުގެ ނިންމުމުގެ ސަބަބުން އަސަރުކުރާނެ ކޮންމެ ފަރާތަކަށް ނޯޓިސް ދިނުމަށް ކޯޓަށް އެންގިދާނެއެވެ. (ނ) މާއްދާ. 421- [illegible] ޝަރީޢަތުން ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުން. [illegible] ޝަރީޢަތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅޭނެ ނިޒާމެއް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ކޯޓުތަކުގައި ގާއިމުކުރުމަށް މި ގާނޫނު ހުއްދަދީފައެވެ. ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމު ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތަކާ ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް ކޯޓަށް ލިބިދޭ ބާރު. ބަދަލު. (ހ) ކޯޓުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމު ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ޢަމަލެއް ހިނގައިދިޔަނަމަ، އެ ޢަމަލު ހިނގާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޯޓުގެ އަމިއްލަ އިސްނެގުމުގައި އެ ޢަމަލު ހިންގި ފަރާތާ ދެކޮޅަށް ފިޔަވަޅު އެޅިދާނެއެވެ. (ނ) ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމު ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ޢަމަލުގެ ތެރޭގައި ސަބަބެއް ނުވަތަ ބޭނުމެއް ނެތި ކުޑަ އަދަދުގެ ނުވަތަ ވަގުތު [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] ހިނގާ ޢަމަލުތައް ހިނގައިފިނަމައެވެ. އަދި ވަކި ބަޔަކު ނުވަތަ ފަރާތަކަށް [illegible] ނުވަތަ [illegible] ފަރާތަކަށް ގެއްލުންވާފަދަ ގޮތަކަށް އިޖުރާއަތު ބޭނުންކުރުމާއި، އިންސާފަށް ހުރަސްއެޅުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، އާންމު މަޞްލަޙަތުތަކުގައި އެކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމު ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ޢަމަލެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. (ނ) އެއް [illegible] ހުކުމަކާމެދު ހުކުމްކުރުމަށް ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމު ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ގޮތުގައި [illegible] ކަމަށް އަލުން [illegible] ކަމަށް ކޯޓަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ ހުކުމަކާމެދު [illegible] ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި ހުކުމަކާމެދު ހުކުމްކުރުމުގެ [illegible]، އަދި ހުކުމްކުރުމުގައި ހުކުމަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] އުފެދޭނެ ހުކުމްކުރުމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން. އެހެން ހުކުމްކުރުމުގައި ދިރާސާކޮށް އަސާސަކުން ހުކުމްކުރުމަށް، ދިރާސާކޮށް ހުކުމަކާ ރިޢާޔަތްކޮށް ކޯޓުން ނިންމަންޖެހޭނެއެވެ. އެހެން ހުކުމްކުރުމުގައި ދިރާސާކޮށް އަސާސަކުން ހުކުމްކުރުމަށް، ދިރާސާކޮށް ހުކުމުގައި ރިޢާޔަތްކޮށް ކޯޓުން ނިންމަންޖެހޭނެއެވެ. ބަދަލު. [illegible] (ނ)؟ އެހެން ހުކުމްކުރުމުގައި ދިރާސާކޮށް އަސާސަކުން ހުކުމްކުރުމަށް، ދިރާސާކޮށް ހުކުމުގައި ރިޢާޔަތްކޮށް ކޯޓުން ޢަމަލު ނިންމަންޖެހޭނެއެވެ. ބަދަލު. (ހ) ހުކުމްކުރުމުގައި ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމު ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ

ކަމަށް ކޮމިޓީން ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، ކޮމިޓީން އެފަދަ ހުށަހެޅުމެއް ބާތިލުކުރެވިދާނެއެވެ. ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމު ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިފައިވާނަމަ، ނުވަތަ ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ކޮމިޓީން ފެނިއްޖެނަމަ، ކޮމިޓީން އެކަށީގެންވާ ކަމަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި އަންނަނިވި ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރެއިން ފިޔަވަޅެއް އެޅިދާނެއެވެ. 1- ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން އިތުރަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގައި ވަކި ޝަރުތުތަކެއް ކަނޑައެޅުން. 2- ކަމާގުޅޭ ޤަޟިއްޔާގެ ފަރާތްތަކުން ޝަރީޢަތުގެ ކަންކަން ތަރުތީބުން ގެންދާގޮތުގެ ތަފްސީލު ހެދުން. ކަމާގުޅޭ ޤަޟިއްޔާގެ ފަރާތްތަކުން ޝަރީޢަތުގެ ކަންކަން ތަރުތީބުކުރުމަށް ގެންދާގޮތުގެ ތަފްސީލު ހެދުން. 3- ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ 1 (އެކެއް) މަސް ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުނުވާގޮތަށް ދުވަސް ކަނޑައެޅުން. 4- އަނެއް ފަރާތަށް ލިބޭނެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދޭނެ ގޮތް ކަނޑައަޅާ ހުކުމްކުރުން ހުކުރާ ބަދަލުގެ މަރުޙަލާގައި ގެއްލުމުގެ ބާރަށް ބަލާ ގޮތުގައި ޝާހިދުން ވަކި ފާޅުކުރުމުގެ، އެ ގެއްލުމަށް ކުރަންޖެހުނު އެހެން ހަރަދުތައް ހިމެނިދާނެއެވެ. (ށ) ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމު ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ އަދަދު ޖެހުމާ ނަހަމަގޮތުގައި ވަގުތު ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތުން ނިންމުމުގައި ބަލައިލުމަށް ޤަވާޢިދުތަކެއް ހަދައި އެ ގޮތުން ގެންދިއުމަށް ކޮމިޓީން ބަލައި ދަނޑިވަޅުގައި ހުށަހަޅަމުންދާ ޝަރީޢަތުގެ ކަންކަން ގެންދާގޮތް ބަލައިލުމަށް ބާރުދީފައިވާ ޖަވާބުގެ ގޮތުގައި ވަކިގޮތެއް ބަލައިލުމަށް ޤާނޫނުގެ ބަދަލެއް ހިމެނެއެވެ. އަދި، ޖަވާބު ގެ ބަދަލު ބަލައިގަތުމުގައި ވިސްނަވާ ކަމަށް ޤާނޫނީ އިޖުރާއަތު ހިމެނެއެވެ. 1- މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި ފަރާތްތަކުން ކޮމިޓީން ވިސްނުމާ ގުޅޭ 423 (ހ) އޮތޯރިޓީއާ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި ފަރާތާއި ސަލާމަތް އެކަމަށް ވެސް ގުޅޭ ޝަރީޢަތުގައި ހުކުމްކުރެވިފައިވާ، ދި ހުކުމްކުރުން، އޮތޯރިޓީއާ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި ދި ހުކުމްކުރުން ސަލާމަތް އެކަމަށް ވެސް ހުކުމްކުރުން ހުކުމްކުރަން. ދި ހުކުމްކުރުން ސަލާމަތް އެކަމަށްކުރުން ވެސް ހުކުމްކުރުން ޝަރީޢަތުގައި ހުކުމްކުރެވިފައިވާ، މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި ފަރާތްތަކުން ހުކުމްކުރުމުގެ މުއްދަތު ކޮމިޓީން ވިސްނާ ބަދަލު ދަށުން ކޮމިޓީން އެ ޝަރީޢަތުގެ ދާއިރާގައި ނުކުތާތަކުގެ ނުކުތާތަކެއް ހިމެނެއެވެ. ދަށުން (ނ) ގެ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ ދާއިރާގައި ކޮމިޓީން ނުކުތާތަކެއް ކުރިއަށް، އަންނަނިވި ބަލައިލުމާ ބަލައިލުމުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމުގެ ފޮނުވާ. 1- ކުރިން ހުކުމްކުރި ހުކުމްކުރުމާ ހުކުމްކުރުމަށް ގަބޫލުކުރާ ހުކުމްގެ ހަމަކަމާ ނުލާ ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ގަބޫލުކުރާ ހުކުމްގައި ހިމެނޭ ދެނޫން ސަފީރުގެ ހުކުމްކުރުމާ ހުކުމްކުރުން މަޖާޒުކުރުން. 2- ކުރިން ހުކުމްކުރި ހުކުމްކުރުން ހުކުމްކުރުމަށް ގަބޫލުކުރާ ހުކުމްގެ ގެއްލުން ކަނޑައަޅާ، އެ ހުކުމްކުރުން އިސްތިއުނާފު ނުވަތަ ބަދަލު، އިސްތިއުނާފު އެއްގޮތަށް ބަދަލުކުރުން. އިސްތިއުނާފު ނުވަތަ ބަދަލުކުރުން. ޝަރީޢަތު ދައްކާ. (ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކޮމިޓީން އަންނަނިވި ކޯޓުތަކާ ސަލާމަތް ކުރިން ހުކުމްކުރި ހުކުމްކުރުމަށް ގަބޫލުކުރާ ހުކުމްގެ

ހުއްދަ ހޯދުމަކާ ނުލައި ކަމުގައިވާނަމަ، އަދި އަމުރު ނުކުތް ފަހުން ޝަރީޢަތުގައި އިތުރު ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އިތުރު އަމުރެއް ނެރުމަކާ ނުލައި، އަދި އަސްލެއް ހަބުސްކޮށްފައިވާ ތަޙުޤީޤުކުރާ ފުރުޞަތުގައި ދިނުމަކާ ނުލައި، އެ ހުށަހެޅުން ވަގުތުން ފަސްޖެހިފައިވާނަމަ ބަރަކާތް ދިނުމެވެ. އުޒުރު. (ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރަކާ ގުޅިގެން ތަޢާރުޟުކުރާ އެއްވެސް އަސާސެއް ނެތި އިތުރު ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހެޅުމަކުން ބަޔަކު ކޯޓުގެ ހުއްދައަކުން އެދިއްޖެނަމަ، އެފަދަ ހުށަހެޅުމަކުން ބަޔަކު އިތުރަކުން ކޯޓުގެ ހުއްދައަކުން އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކުން ބާޠިލުކުރުމަށްޓަކައިވާނެއެވެ. އަދި އެ ހާލަތްތަކުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އާންމު އިޖްރާއަތާއި އެއްގޮތަށް އެ ނިސްބަތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު އެ ހަބްސްކުރެވޭ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ކާނޫނީ. މި މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރަކާ ގުޅިގެން ތަޢާރުޟުކުރާ އެއްވެސް އަސާސެއް ނެތި އިތުރު ހުށަހެޅުމަކުން ބަޔަކު ކޯޓުގެ ހުއްދައަކުން އެދިއްޖެނަމަ، އެފަދަ ހުށަހެޅުމަކުން ބަޔަކު އިތުރަކުން ކޯޓުގެ ހުއްދައަކުން އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކުން ބާޠިލުކުރުމަށްޓަކައިވާނެއެވެ. އަދި އެ ހާލަތްތަކުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އާންމު އިޖްރާއަތާއި އެ ނިސްބަތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު އެ ހަބްސްކުރެވޭ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި އެ ހާލަތްތަކުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އާންމު އިޖްރާއަތާއި އެއްގޮތަށް ދުރުން އެކަ ފިޔަ އެ ބަދު. އެކަމަކު ހުއްޓި ދުރުން ޤުރުބާނީ ފެސް، އެ ވިސްނޭ ފެސް އެކަ ބައިންދަން. އެކާ ދުރުމަ. (ބ) އެ ހަބްސްކުރެވުނު ދުރާލައި މި މާއްދާގެ ދަށުން އަމުރެއް ނެރުނު ހަބްސްކުރެވުނު މި މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ކޯޓުގެ ހުއްދައަކުން އެދޭނަމަ އެހެނިހެން ނެރޭ ކޯޓަށް ދިނުމާއި، ކޯޓުން އަމުރު ހަބްސްކުރުން އެކަން އެންމެގިނަ ދުވަހަށް. އެކަމަކު ކޯޓުން އަންގާ އެންމެގިނަ ދުވަހުގައި ކޯޓުގެ ހުއްދައަކުން ސަރަޙައްދުތަކުގައި، މަރުކަޒުގެ ޖަލަސާ ބަޔާންކުރާ ފިޔަވަޅުތަކާއި، އެކަމަކު ޤަވާޢިދުތަކުގައި ހިމި ދުވަހުގެ ފޮނުވިއެވެ. އެކާ ދުރުމަ. (ށ) މި މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ކޯޓުގެ ހުއްދައަކުން ނެރެނޭގޮތަށް މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނޯޓިހަރުން، އެއްކަލަރަކަށް ނޯޓިސްވަރުން އަނެއް ހަބްސްކުރަން ދިރުވުމަށްވަ، އެއްވަރު ކުރަސްދަރަކަށް ކޯޓުން ޤަވާޢިދު ސިޔާސީ އަޅުއަރަދުއް ބައްދުތަކާ ނުރަހަރުވ. (ކ) މި މާއްދާގެ (ރ)ގެ ދަށުން އެފަދަ އަމުރެއް؛ އަސްލު ދިރުމަ ބަރަހަށް ބަވަސްޝާ އިސްރާފީ ނޯޓިހަރުން، އެއްކަލަރަކަށް ފިސް އަތުގަސްދުމަސަން ރަށްފު އެއްކަވަރުގައި، ނޯޓިހަރާ އެރަސް އިސްސާރި. މި މާއްދާގެ (ރ)ގެ ދަށުން އެފަދަ އަމުރެއް، ނަހަވުލި ހަރަހަގަސް ކޯޓުގެ އިސް ގޮސްމަރުވ. އެ ދަރަހަސަވަ ބަގާ ގޮސް ދުރު. މި މާއްދާގެ ދަށުން ނަހަވަސް ހަރަހަގަސް ކޯޓުގެ އިސް، އާސް، ހިޔި ދުވަސް ނަހަބިސްދަރަސް ކަންކަމުގެ. އެ ދުވަސް އެ ކަދާ ބޯނ ގޮސް ނަހަރަސަސް. އެރަސްރަސްޝިސްރާ، އުސިކަތުވަރަ، ނަސިއްރާ ޖިއްޙަޖުސް އެ ވަރަސްކަޑު ބަދާ ގޮސްވަރަސް. މި މާއްދާގެ ދަށުން އެހެނިހެން ނަހަރަސް، ހިސާ ނަސިއްރާ އުސިކަދާ އެ މާއްދާ ބަދަރަދަރަސަރަސް އެގޮތަރ، އެ ވަރަސްކަޑު ބަދާ ގަސި ހާރަސ ދާރަސް. ހަރަހަސް އެދަރަ އަހުރަގް ނަހަ، ދަރަ އެއަސް ބަނަސްނަވާ ކަރަސް ވަސްނަވަ

އިނގޭ. އެހެންނޫނިއްޔާ ހަމަ އުނިކޮށްލީމަ ދިސް ކޯސް ނުކުމެގެންދާނެއެއްނު. އެ މައްސަލަ ބަލާ ކޯސްޓުއަރަށް. މި މާއްދާގެ (ބ)ގެ ދަށުން އެފަދަ އަމުރެއް ނެރެވޭނީ، ނޫނިއްޔާ އުނިކޮށްލުމަށް ދެން ނޫޅޭ މިހާރު ނުކުރެވޭނެ. އުނިކޮށްލަދާ ހިނގާ ތޯ. (އ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ނެރޭ އަމުރެއް ހިނގާނީ އެ އަމުރު ނެރުނު ޝަރީޢަތާއި ގުޅިގެން އެކަށްޓެވެ. ކޯޓުން އެހެން ގޮތަކަށް އަމުރު ނުކުރާހާ ހިނދަކު، އެ އަމުރު، އެ އަމުރު ނެރުނު ޝަރީޢަތުގެ މުއްދަތަށް ފުރިހަމަކޮށްދޭނެއެވެ. އަދި އަމުރުގައި މި މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ސ)ގެ ދަށުން ކޯޓުގެ ހުކުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ވީ ކޯސް ފަސްޖެއްސުމަށް ނުވަތަ ފަސްޖެއްސުމަށް ބަދަލުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައި. 424. ދައުލަތުގެ މިހާރު މި ކަސްޓޮޑީ ނިންމާލަން. މި ބޭނީ ބޭނު. ދައުލަތުގެ ކަސްޓަމްސްގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ނުވަތަ ޖެނެރަލް ބުނެފައިވާ އަމަލުކުރަން އެންމެފަހުން ކޯޓަށް ލިބިދޭނެ ބާރު. (ހ) ވާރުތަވެރިން ބަލާގެ ދައުލަތާއި ޖިނާއީ ދަރަޖައިގެ ދައުލަތުގެ ދައުލަތާއި ހުރި ވިއްކުމުގެ ދައުލަތުގެ ކޮށްދެނީ ޕްރޮސީޖަރގެ ނިޔާވެ އެހެންނަމަވެސް، ދައުލަތުގެ ސަރަޙައްދު އެ ފާހަގަކޮށް ފާހަގަކޮށް ދައުލަތާ ނުވަތަ މައްސަލައިގެ ތަހުގީގު ނިޔާވެރިޔާ އަމުރެއް ނުވަތަ ބަދަލު އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށް ކޯޓުން އެންގުމުގެ ކަމެއް. މައްސަލައިގެ އެއްބަސްވުމެއް ނޫނީ ތޯ؟ (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޙާލަތުގެ އިތުރުން ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޝަންގެ ގޮތުގައި ނިޔާވެ ފާހަގަކޮށް ބަލައިގެ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށް ކޯޓުން އަދި ޕްރޮސިކިއުޝަން ކޯޓުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޝަންގެ ގޮތުގައި ނިޔާވެ ފާހަގަކޮށް ބަލައިގެ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށް ސަރަޙައްދު ބެހެއްޓުމަށް ތިބޭ އަދި އެކަމެވެ. ކަމެއް ތޯ؟ (ސ) ކޯޓުން އެހެން ގޮތަކަށް އަމުރު ނުކުރާހާ ހިނދަކު، 1- ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެންނަމުންދާ ދައުލަތު ފާހަގަކޮށްލާން އަންގާ ލިބިގެންވާ ދައުލަތު ނުވަތަ މައްސަލައިގެ ތަހުގީގު ނިޔާވެ އަދި ނުވަތަ ބަދަލުގެ ނިސްބަތުން ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ކަމެވެ. 2- ދައުލަތުގެ ނިސްބަތުން ކޯޓުން އަންގާ ކޮށްދޭ މަޝްވަރާ، ދައުލަތު ފޯރުކޮށް ކޮޅުމަކާއި ދައުލަތާއި ހުރިހާ ގޮތެއް ބައްލަވާއިރު ހިފެހެއް ނަފުސާނީ ބައްލަވާއިރު ކަޑަވަރަކަށްވެ ފިލުވާ ފިޔަވަޅު ޖެހިދާނެކަމެވެ. 3- ދައުލަތު ނުވަތަ އަމުރުގެ ނިސްބަތުން ބަދަލު ނުވަތަ އަމުރުގެ ފޯރުކޮށް ވާނެ ޖެހިދާނެކަމެވެ. (ބ) ވަނީ ފާހަގަވާ މި މާއްދާގެ ދަށުން އަމުރެއް ބަދަލުގެ ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމުގެ ފާހަގަކުރަނީ، ދައުލަތު ހުށަހަޅާ އެއްފަދައިން ބަދަލުތަކެއް އެކަށީގެން އެ ފާހަގަން ވާނެ އަމަލުކުރުމަށްވާނެ އެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ނިސްބަތް ފިޔަވަޅު 28 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ބަދަލު ނުވަތަ އަމުރު ބާޠިލުކުރުމަށް އެ ފާހަގަން ނިސްބަތް ޖެހިދާނެއެވެ. އަދި ބަދަލު ނުވަތަ އަމުރުގައި ގެނެސް ޝަރީޢަތްތަކުގައި އެ ފާހަގަން ބައިވެރިވާނެއެވެ. ކަނޑައެޅު ތޯ؟ އެހެންނޫނޭ؟ (ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އަމުރު ނެރޭ ތަރީޚު ކަމަށް ބަލާނީ ކޯޓުން އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތާރީޚެވެ. ސަބްކޮމިޓީ ވަނަ ބާބު. އަންނަ މާއްދާއަށް. 1- މުއްދަތު ގުނުން. މި

މާއްދާގެ ދަށުން އެއްވެސް ކަމެއް ކުރުމުގައި މުއްދަތު ގުނަންޖެހިއްޖެނަމަ، އަމަލުކުރަންވާނީ އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިންނެވެ. މިއީ އެންމެ ފަހު މާއްދާތޯ؟ 1- މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅުމުގައި ވަކި ދުވަސްތަކެއްގެ ތެރޭގައި ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް ބުނެފައިވާނަމަ އެ މުއްދަތު ގުނުމުގައި އެ މުއްދަތު ފެށޭ ދުވަހާއި ނިމޭ ދުވަހެއް ނުހިމެނޭނެއެވެ. 2- ހަތް ދުވަހަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް ގުނުމުގައި ހަތް ދުވަހުގެ މުއްދަތުގެ ރަސްމީ ބަންދު ދުވަހެއް ހިމެނޭނަމަ، އެ ބަންދު ދުވަސް އެ މުއްދަތު ގުނުމުގައި ނުހިމެނޭނެއެވެ. ކްރިމިނަލް ކޯޑުގެ ކޮމެންޓެއް މި އޮތީ. ހަތް ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުވާނަމަ ހަމައެކަނި ދުވަސްތަކަށް ރަސްމީ ބަންދު ދުވަސްތައް ހިމެނޭ، މި އިބާރާތް އިސްތިސްނާކުރެވިފައި. ހަތް ދުވަހަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް ގުނުމުގައި ހަތް ދުވަހުގެ މުއްދަތު ރަސްމީ ބަންދު ދުވަސްތައް ހިމެނޭ، ހަމަ ދުވަސް މުއްދަތު ގުނުމުގައި ހިމެނޭ ބަންދު ދުވަސްތަކަށް ބަލާނީ. ހަތް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ރަސްމީ ބަންދު ދުވަސް ހިމެނޭނަމަ، އެ ބަންދު ދުވަސް އެ މުއްދަތު ގުނުމުގައި ނުހިމެނޭނެއެވެ. އެއީ ހަތް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުކުރުދުވަހާއި ހޮނިހިރުދުވަހު، ހަތް ދުވަސް ނޫން ފަސް ދުވަސް؟ ބަންދު ނޫން. އެހެން ހެދީމަ ވަރަށް ކުރު މުއްދަތެއް ވާނީ ފަސް ދުވަސް؟ ބަންދު ނޫން. އެހެން ހެދީމަ ބަހި އެއްބަސްވުމެއް ނޫން. ދެން އެއްކަލަކުވެސް، ދުވަސް ހަތް ދުވަހަށް ވުރެ ކުޑަ މުއްދަތެއް ހަމައެކަނި ބަލައިގަނެވޭތޯ؟ ހަތް ދުވަސް ބަލާ މުއްދަތު ދުވަސް. ހަތް ދުވަހަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތު ގުނުމުގައި އެ ހަތް ދުވަސް މުއްދަތު ގުނުމުގައި ރަސްމީ ބަންދު ދުވަސް، އެ ބަންދު ދުވަސް އެ މުއްދަތު ގުނުމުގައި ނުހިމެނޭނެއެވެ. 425 ވަނަ މާއްދާ އެއްކޮށް ނިންމާލެވިއްޖެ މަރުހަލާ ހަމައެކަނި އަލުގަނޑު ޤާނޫނު ނިންމާލަން ފެނިއްޖެ މިއަދުގެ ބައްދަލުވުން ނިންމާލަން. މާލޭގެ ވަގުތު ހަމަ ބިލުގެ ވަކިކުރުމާ ކުރިއަށް ގެންދާނީ. ކުރިއަށް އެއްޗެއްސަށް ދެންނެވި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އަލުގަނޑު ނިންމުމުން ގެންދާ ބައްދަލުވުން ފަހުން. ޝުކުރިއްޔާ.